

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra Rigsdalers-Sedlens Hændelser

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 206. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167180923984/facsimile.pdf> (tilgået 05. maj 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

Indfald. Man fandt det uretfærdigt at opbyrde deres Løfter og Fortrædskomre, men overlod det til dem selv at tælle, veje og maale Fortræden og da at gjøre deres Angivelse og betale, hvad dem kunde tilkomme. Der blev bestemt, hvor stor Afgiften skulde være af en Tonde Smør, af et Husbogerbrød, af en Ditting Vænn, af en Side Jæst og af alle andre Proviant-Sorter, og man fordrøede Angivelsen af dem, saaledes som de med deres Ed vilde bekræfte dens Rigtighed. At Gjerrighed eller andre Forsager forlebede en overmaade stor Del af Bønderne til at gjøre falske Angivelser, kan man let forestille sig.

Afgifterne bleve betalte uden Modstand, thi intet utallige Mennesker fulkede. En utrolig Mængde falske Eder bleve afslagne, hvilket var saa meget mere skadeligt for Moraliteten og de gode Sæder, som der allerede tilforn vare afskillige andre Indretninger paa Grevskabet, hvis bedrøvelige Følger var Mened og en Ringestælle for Religion og Edens Højtidelighed*). Noget Hundrede Mennesker bleve ved denne Afgift saa meget des svarende ruinerede, jo det kostede endog saa nogle Mennesker Livet. Langt om længe trængle Almuens Klager ind for Grevens Øren; Gudsrets Forskald, og Bøndernes slette Forjættning, Dydens og Moralitetens fuldkomne Landflygtighed, hvortil dette ogsaa havde bidraget ikke saa lidet, kort sagt, alt dette og tusende andre Ulykker maaledes saa levende for Grevens Øjne, at han nu indsaa, hvor skammelig han var bleven ført bog Lyset af de Folk, saa hvis Redelighed han havde stølet. Kjærlighed til sit Grevskab og det Folk, som han saa inderlig elskede, gjorde, at han alvorlig stræbte efter at oprette alle de Fornærmelser, som det i saa lang Tid, afdeles imod hans Vilje, havde lidt. Men før end dette med

*) I Danmark er det næsten lige saadan; naar et Landbods-Ed bleed til et Lidsprog. Hvor ubeforsigtig den er, kan ses deraf, at et Lidske trøtte Eder løfter hans tre Skilling. Embver, som har noget paa Landboden at bestille, er næsten nødt til at gaa med Blanketter i sin Lemme. Overf. Ann.

Over kunde begynde, maatte han bede sin Fader om at afstedige alle de uredelige Betjente, som havde været Karsag i Ulykkerne. Det stete, og disse Folk bleve med Spot og Skjændsel forjagede, til en evig Advarsel for alle ligefindede utro Husbogder. Gid det saaledes ma gaa over hele Verden!!!*)

P. S.

Sættøren formælder sin Kompliment til Læsere; han er bleven overbevist om, at i det mindste den tytte Overfattelse af Holger Danske har eksisteret den første Juni 1788, efter som der paa det blaa Omflag af samme Aaar: Januar 1788. Herom er han bleven undervettet i et Brev fra sin Fætter, som studerer ved Universitetet i Kiel, der tillige medder, at den Frygt, som adskillige have ytret for, at den østerradiske Literatur skulde forfalde der ved Universitetet, formædelt: Hr. Professor Gramers lange Fraværelse deraf, er aldeles ugrundet; og at man endog har det Naab, at disse Svog ville vinde anseeligt derved, da man tror, at Hr. Professoren, for at kunne overrette Holger Danske des bedre, har fundet det fornødent at lægge sig efter det babyloniske og tunciske samt Silesvrogget, og at alt saa hans lange Fraværelse fra Universitetet vil geraade det til sand Nytte og Fordel.

*) Var det ikke vel fortjent, om lige ondskabfulde Mennesker fik samme Skæbne, som den Svabert, hvorom Nicolai her ladet sig fortælle i Wien: Es ist ein Poch, durch welches 1348 ein Mensch, der in einem Tage siebenmal kommuniziert hatte, von dem Teufel geholt worden, nachdem derselbe ihn an den Weinen so lange geschüttelt habe, bis er alle sieben Hostien von sich geben müssen. Se Nicolai Reisebeschreibung 2. B. Pag. 607. Overf. Ann.

Es ist ein Poch o. s. v. Der er et Hul, igjennem hvilket i Aaret 1348 et Menneske blev hentet af Djævelen efter at have været til Alters syv Gange paa én Dag. Djævelen tog ham i Benene og rystede ham saa længe, til han havde gjort alle 7 Oblater fra sig.

Ende paa det første Bind.